

Lausunto

29.10.2021

VN/6154/2021
VN/6154/2021-TEM-13

Jakelun mukaan

Viite: SM:n lausuntopyyntö VN/6154/2021-SM-3

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi pelastuslain 40 ja 48 §:n muuttamisesta ja sisäministeriön asetuksesta ulkoisista pelastussuunnitelmista annetun sisäministeriön asetuksen muuttamiseksi

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu seuraavaa.

Pelastuslain 40 §:n muuttaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää pelastuslain 40 §:n muutosesityksen osalta lausuntonaan seuraavaa:

Ehdotus on lähtökohtaisesti kannatettava. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää hyvänä, että toimijoiden roolit kirjataan selkeästi lainsäädäntöön niin, että EU-oikeuden velvoitteet on täysimääräisesti täytännönpantu.

Työ- ja elinkeinoministeriö huomauttaa kuitenkin, että uutta sääntelyä valmisteltaessa on varmistettava, ettei ehdotettu sääntely ole ristiriitaista tai päällekkäistä ydinenergialain (990/1987), erityisesti sen turvallisuutta koskevan 2 a luvun, kanssa. Ydinvastuulain (4848/1972) osalta hallituksen esityksessä todetaan, että esityksessä ei muuteta ydinvastuulain mukaista korvausvastuuta nykytilanteesta.

Ehdotettu 40 §:n sääntely jättää lisäksi epäselväksi esimerkiksi sen, rajoittuvatko kohteen omistajan velvollisuudet jälkikiraivauksessa ja -vartioinnissa sekä säteilyvaaratilanteesta aiheutuvan altistuksen rajoittamisessa esimerkiksi ydinvoimalaitoksen tapauksessa laitosalueelle vai ulottuvatko velvoitteet laajemmalle alueelle. Lisäksi on tärkeää varmistaa, että ilmoitusvelvollisuudesta Säteilyturvakeskukselle säädetään täsmällisesti siten, että on eri tilanteissa selvää, minkä tahon velvollisuus on tehdä ilmoitus säteilyvaaratilanteesta.

Työ- ja elinkeinoministeriön arvion mukaan esityksen vaikutusten arviointi on puutteellinen siltä osin, että jälkikiraivauksesta ja -vartioinnista sekä säteilyvaaratilanteesta aiheutuvan altistuksen rajoittamisesta toiminnanharjoittajille aiheutuvaa työtä ja kustannuksia ei ole arvioitu ollenkaan. Esityksestä ei myöskään ilmene, että toiminnanharjoittajia olisi osallistettu valmisteluun.

Pelastuslain 48 §:n muuttaminen

Pelastuslain 48 §:ä koskevalla muutosehdotuksella pyritään varmistamaan ulkoisen pelastussuunnitelman laatiminen tulevaisuudessakin sellaisille ratapihoille ja satama-alueille, joiden

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4

29 516 001
35 829 516 001

916 062 160
+358 9 1606 2160

www.tem.fi

kautta kuljetetaan merkittäviä määriä vaarallisia aineita. Jatkossa ratapihan, jolle on tehtävä ulkoinen pelastussuunnitelma, määritteli Liikenne- ja viestintäviraston sijasta sisäministeriö. Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa muutosehdotusta. Säännös on tarpeen myös VAK-lain uudistuksen jälkeen, jotta varmistetaan yleinen turvallisuus ja onnettomuuksiin varautuminen jatkossakin.

Sisäministeriön asetus ulkoisista pelastussuunnitelmista

Voimassa olevalla asetuksella on implementoitu muun muassa vaarallisista aineista aiheutuvien suuronnettomuusvaarojen torjunnasta sekä neuvoston direktiivin 96/82/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/18/EU 12 artikla. Niin kutsutun Seveso III -direktiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/18/EU) tavoitteena on ehkäistä vaarallisista kemikaaleista aiheutuvia suuronnettomuuksia ja rajoittaa suuronnettomuuksista ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia seurauksia, jotta koko yhteisön alueella voitaisiin taata yhdenmukaisesti ja tehokkaasti korkea suojelun taso. Asetukseen esitetään lisättävän ja täsmennettävän ”yleisö” sekä ”yleisö, jota asia koskee” määritelmät, joita täsmennetään Euroopan komission antaman virallisen huomautuksen (2020/2218, C(2020) 3842 final) johdosta. TEM toteaa, että valmistelussa on tehty yhteistyötä ministeriöiden kesken. Asetukseen lisättäväksi ehdotetut määritelmät ovat pitkälti yhdenmukaisia kemikaaliturvallisuuslain (390/2005, lakimuutos 358/2015) sekä HE 169/2021 vp ehdotetun kanssa. TEM ehdottaa, että määritelmien säännöskohtaisiin perusteluihin olisi hyvä tarkentaa Seveso-direktiivin nimenomaiset artiklakohdat, joihin ehdotus perustuu sekä muistion perusteluissa avata suhdetta kemikaaliturvallisuuslakiin. TEM koordinoi Seveso III-direktiivin täytäntöönpanoa kansallisesti. Eduskunnassa parhaillaan käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain, kaivoslain 40 ja 58 §:n ja ydinenergialain 23 §:n muuttamisesta (HE 169/2021 vp) esitetään tehtävän tarpeellisia muutoksia komission virallisen huomautuksen johdosta.

Lisäksi asetusmuutoksella VAK-ratapihat nimettäisiin jatkossa sisäministeriön antamassa asetuksessa. Asetuksessa määriteltäisiin nykyiset vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävät ratapihat ja asetukseen lisättäisiin kyseisten ratapihojen karttakuvat. Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa ehdotettua muutosta.

osastopäällikkö

Antti Neimala

hallitusneuvos

Pauliina Kanerva

Jakelu SM Sisäministeriö

Tiedoksi SM PEO Oikeudelliset asiat -yksikkö, Annika Parsons